

Institutt for psykologi

Eksamensoppgave i PSY2015/PSYPRO4315 – Utviklingspsykologi II

Faglig kontakt under eksamen: Kristine Viddal – kristine.viddal@ntnu.no

Tlf.: 73 59 19 60

Eksamensdato: UT: 26. mai kl. 14:00

INN: 2. juni kl. 15:00

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Alle

Målform/språk: Bokmål

Antall sider (uten forside): 1

Antall sider vedlegg: 0

Informasjon om trykking av eksamensoppgave

Originalen er:

1-sidig **2-sidig**

sort/hvit **farger**

skal ha flervalgskjema

Kontrollert av:

Dato

Sign

En, og bare en, av de to følgende oppgavene skal besvares:

1. Hvordan forklares individuelle forskjeller i tilknytning, og hvorfor er man opptatt av disse ulikhetene?
2. "Målet med tenårene er å bli et autonomt individ med en stabil identitet". Beskriv og drøft hvordan dette foregår og hva som eventuelt kan komplisere denne prosessen.

Sensorveiledning for PSY2015/PSYPRO4315 Vår-2017 Fordypning i utviklingspsykologi (Utvikling II)

PSY2015 og PSYPRO4315 har felles undervisning og pensum i dette emnet som er normert til 7,5 studiepoeng. PSY2015 er tilknyttet bachelor-graden i psykologi og PSYPRO4315 er tilknyttet profesjonsstudiet i psykologi. *Det undervises kun i høstsemesteret.* Hjemmeeksamen (1 uke til rådighet). Se vedlegg for retningslinjer. For pensum se lengst ned i dette skrivet.

Generelt om eksamen

Studentene er kjent med formkravene, men merk at det ikke er krav om APA-stil (kun referanselisten). Så tidlig i utdanningsløpet (3. semester) har studentene hatt begrenset opplæring i akademisk skriving. På dette nivået bør derfor innhold vektas mer enn form, men åpenbare mangler vil naturligvis kunne trekke ned.

Foruten å øke ferdigheter i akademisk fremstilling, er hensikten med hjemmeeksamen å gi studentene anledning til å vise kunnskap og forståelse for kompleksiteten i utviklingspsykologi, samt en mulighet å fordype seg i det han/hun evt. har en særlig interesse for. Kandidaten innrømmes derfor frihet til hvordan å avgrense oppgaven. Ekstern litteratur er velkommen, men ikke forventet. Med bakgrunn i pensum som helhet forventes det momentrikdom og en nyansert forståelse. Ikke minst fordi dette er et *fordypningsemne*. Originalitet, presisjon, selvstendighet og evnen til å trekke linjer bør berømmes. I alle tilfelle er det den grunnleggende utviklingspsykologiske forståelsen som tydelig bør fremkomme i drøftingen.

Ad 1

Denne oppgaven fordrer teori og empiri både om hva som predikerer forskjeller i tilknytning, men også om hva tilknytning i sin tur kan predikere. En oppgave som kun besvarer en av delene

bør ikke bedømmes som jevnt god. Merk også at oppgaven ikke spør etter måling av tilknytning per se. Kandidatene har rik tilgang til pensumlitteratur tilknyttet denne oppgaven; eksempelvis et eget kapittel om Bowlbys teori (og mulige paralleller til Stern) (Se Hart & Schwart, 2008) og en oppdatert review av Fearon & Belsky (2015) om sentrale forløpere ---empirisk sett. Med hensyn til mulige utviklingsutfall gjelder f.eks Groh og kollegers meta-analyser. For meget til svært gode bedømmelser bør besvarelsen vise en kompleks drøfting som involverer momenter som f.eks det utviklingspsykopatologiske perspektivet (Sroufe, 2013), plastisitet (Pluess, 2015), eller kulturpsykologi (Keller, 2013), eller som på annet vis fremmer en nyansert forståelse av tilknytning---både med henblikk på forløpere og prediktiv verdi.

Ad 2

Utvikling av identitet og autonomi er noe av det som særlig kjennetegner ungdomstiden og det bør fremkomme at kandidaten forstår hva som ligger i disse begrepene, og hvordan identitet og autonomi vokser frem i relasjon til andre og i en gitt kontekst. Pensum innbefatter grunnleggende teori av Erikson og Marcia og tilknyttet empiri om forskning på identitet og identitetsstatuser (se Kroger, 2003; Meeus et al., 2012). Utover denne litteraturen kan kompliserende faktorer vinkles i retning av seksuell identitet (Saewyc 2011), identitet i en globalisert verden (Fuligni & Tsai, 2014), eller tenårings sensitivitet for sosial evaluering (Somerville, 2013). Tidlig selvutvikling er også en mulighet her (Hart & Schwartz, 2008). Merk at begrepet "autonomi" er noe begrenset i pensum, og tidvis mer implisitt forstått (som utfallet av trygg tilknytning f.eks.), men autonomi behandles direkte i Oudekerk et al. (2015). En meget til særlig god besvarelse vil typisk trekke linjer på tvers av pensumet , og dermed behandle mer enn Erikson og Marcias klassiske bidrag til litteraturen.

Emnekoordinator 25.04.17

Pensum

I. PERSPEKTIVER PÅ UTVIKLING

Belsky, J., Bakermans-Kranenburg, M. J., & van Ijzendoorn, M. H. (2007). For better and for worse: differential susceptibility to environmental influences. *Current Directions in Psychological Science*, 16, 300-304.

doi:10.1111/j.1467-8721.2007.00525.x

Pluess, M. (2015). Individual Differences in Environmental Sensitivity. *Child Development Perspectives*, 9, 138-143.

doi: 10.1111/cdep.12120

Sroufe, A. (2013). The promise of developmental psychopathology: Past and present. *Development and Psychopathology*, 25, 1215–1224.

II. BARN

Temperament og emosjonsregulering

Shiner, R. L., Buss, K. A., McCloy, S. G., Putnam, S. P., Saudino, K. J., & Zentner, M. (2012). What Is Temperament Now? Assessing Progress in Temperament Research on the Twenty-Fifth Anniversary of Goldsmith et al. *Child Development Perspectives*, 6, 436–444. doi: 10.1111/j.1750-8606.2012.00254.x

Zimmermann, P. & Thompson, R. A. (2014). New directions in developmental emotion regulation research across the life span: Introduction to the special section. *International Journal of Behavioral Development*, 38, 139–141.

Samspill, selv-utvikling og tilknytning

Fearon, P., & Belsky, J. (2016). Precursors of attachment security. In J. Cassidy, & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of Attachment. Theory, Research, and Clinical Applications* (3rd ed., 291–313). London: The Guilford Press.

Groh, A. M., Fearon, R. P., Bakermans-Kranenburg, M. J., Van Ijzendoorn, M. H., Steele, R. D., & Roisman, G. I. (2014). The significance of attachment security for children's social competence with peers: a meta-analytic study. *Attachment & Human Development*, 16, 103–136. doi: 10.1080/14616734.2014.883636

Groh, A. M., Roisman, G. I., van Ijzendoorn, M. H., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Fearon, R. P. (2012). The Significance of Insecure and Disorganized Attachment for Children's Internalizing Symptoms: A Meta-Analytic Study. *Child Development*, 83, 591–610. doi: 10.1111/j.1467-8624.2011.01711.x

Hart, S. & Schwartz, R. (2008). *Fra interaksjon til relasjon. Tilknytning hos Winnicott, Bowlby, Stern, Schore & Fonagy* (s. 63–152). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Keller, H. (2012). Attachment and Culture. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 44, 175–194.

Mesman et al. (2015). Is the ideal mother a sensitive mother? Beliefs about early childhood parenting in mothers across the globe. *International Journal of Behavioral Development*, 1–13.

Raby, K. L., Lawler, J. M., Shlafer, R. J., Hesemeyer, P. S., Collins, W. A., & Sroufe, A. L. (2015). The Interpersonal Antecedents Of Supportive Parenting: A Prospective, Longitudinal Study From Infancy To Adulthood. *Developmental Psychology*, 51, 115–23.

Sharp, C., & Fonagy, P. (2008). The Parent's Capacity to Treat the Child as a Psychological Agent: Constructs, Measures and Implications for Developmental Psychopathology. *Social Development*, 17, 737–754. doi: 10.1111/j.1467-9507.2007.00457.x

III. UNGDOM

Relasjoner, romantikk og autonomi

Allen, J., P., Uchino B., N. & Christopher A. Hafen, C., A (2015). Running With the Pack: Teen Peer-Relationship Qualities as Predictors of Adult Physical Health. *Psychological Science*, 1–10.

Collins, W., A., Welsh, D., P. & Furman, W. (2009). Adolescent Romantic Relationships. *Annu. Rev. Psychol.* 60:631–52.

Oudekerk, B., A., Allen, J., P., Hessel, E., T. & Molloy L., E. (2015). The Cascading Development of Autonomy and Relatedness, from Adolescence to Adulthood. *Child Development*, 86, 472–85.

Identitet

Fuligni, A. J., & Tsai, K. M. (2015). Developmental Flexibility in the Age of Globalization: Autonomy and Identity Development Among Immigrant Adolescents. *Annual Review of Psychology*, 66, 411–431.

Kroger, J (2003). Identity Development during Adolescence. In G., R. Adams & M., D. Berzonsky (eds.), *Blackwell Handbook of Adolescence*, 206–221. Oxford: Blackwell Publishing.

Meeus, (2011) Identity Statuses as Developmental Trajectories: A Five-Wave Longitudinal Study in Early-to-Middle and Middle-to-Late Adolescents. *J Youth Adolescence*, Doi: 10.1007/s10964-011-9730-y

Tenåringshjernen, pubertet og seksualitet

Jonsson, L., S, Bladh, M., Priebe, G & Svedin, C., G. (2015). Online sexual behaviours among Swedish youth: associations to background factors, behaviours and abuse. *Eur Child Adolesc Psychiatry*, 24, 1245–1260.

Saewyc, E. M. (2011). Research on Adolescent Sexual Orientation: Development, Health Disparities, Stigma, and Resilience. *Journal of Research on Adolescence*, 21, 256–272.

Skoog, T., & Stattin, H. (2014). Why and Under What Contextual Conditions Do Early-Maturing Girls Develop Problem Behaviors? *Child Development Perspectives*, 8, 158–162. doi: 10.1111/cdep.12076

Somerville, L. (2013). Special issue on the teenage brain: Sensitivity to social evaluation. *Curr Dir Psychol Sci*, 22, 121–127. doi:10.1177/0963721413476512.